

LÄÄKEINFORMAATIOVERKOSTON TOIMENPITEEN TOTEUTTAMISEKSI KÄYNNISTETTÄVÄN KEHITTÄMISPROJEKTIN AIEPAPERI

(9.12.2021)

Kehittämiprojektin (työ)nimi:

Potilaiden osallisuuden lisääminen rationaalisen lääkehoidon tutkimuksissa

Tavoite

Edistää potilaiden osallisuutta rationaalisen lääkehoidon, lääkeinformaation ja lääkitysturvallisuuden tutkimushankkeissa. Luoda rakenteita, jotka tukevat potilaiden osallisuutta tutkimuksissa tutkimushankkeiden suunnitteluvaiheesta lähtien.

Kehittämiprojekti liittyy lääkeinformaatiostrategian tavoitteeseen ”Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen”. Potilaiden osallisuus tutkimuksessa tukee lääkehoitoprosessin eri vaiheiden kehittämistä potilaskeskeisiksi. Kansallisessa lääkeinformaation tutkimusstrategiassa todetaan, että potilaiden näkemyksiä omasta roolistaan lääkehoitoprosessissa on tutkittu vähän. Potilaiden osallisuuden edistäminen on vahvasti tunnistettu kansallisissa terveys- ja lääkepoliittisissa linjauksissa.

Tehtävät

Perustetaan vapaamuotoinen ja kaikille avoin työryhmä pohtimaan konkreettisia toimia potilaiden osallisuuden edistämiseksi tutkimushankkeissa. Työryhmä perustetaan Rationaalisen lääkehoidon RATTI-tutkimusverkoston, EUPATI Suomen ja Lääkeinformaatioverkoston yhteistyönä (mikäli koordinaatioryhmä hyväksyy aiepaperin Lääkeinformaatioverkoston mukaan lähtemisestä).

Kansallinen keskustelu avattiin 10.11.2021 em. tahojen järjestämässä seminaarissa ([Keskustelutilaisuus potilaiden osallisuudesta rationaalisen lääkehoidon tutkimuksissa](#)).

Seminaarin keskeiset havainnot:

- Suomessa on paljon opittavaa Iso-Britanniasta!
- Tietoisuuden lisääminen tärkeää, erityisesti tutkijoille (“Altistetaan tutkijoita potilaille”).
- Potilaiden osallisuus tulisi olla osana tutkijakoulutusta, jotta siitä muodostuisi positiivisella tavalla rutiininomainen käytäntö tutkimuksen suunnittelusta lähtien.
- Tarvitaan yhteistä keskustelua ja rakenteita asian eteenpäin viemiseksi Suomessa!

Keskusteluteemoja, joiden kautta työryhmä lähtee konkretisoimaan toimintaa:

- Miten voisimme lisätä asian tunnettuutta, erityisesti tutkijoille?
- Olisiko tarpeen luoda Iso-Britannian mallin mukaan standardi tai ohjeistus siitä, mitä potilaiden osallisuus tutkimuksessa tarkoittaa?
- Tarvitsemmeko Suomeen koulutusta ja jos kyllä, millaista?

Vastuut

Kehittämisprojektin vastuuhenkilö on Katri Hämeen-Anttila Fimeasta (Tutkimus ja seuranta -työryhmän jäsen). Hän toimii myös RATTI-tutkimusverkoston koordinaattorina.

Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmän edustajat:

Tarja Pajunen, Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskus
Kirsi Kvarnström, HUS Apteekki

Tutkimus ja seuranta -työryhmän edustajat:

Emma Aarnio, Itä-Suomen yliopisto
Kari Linden, YA

EUPATI Suomi

Riikka-Leena Manninen
Aimo Strömberg
Mirjami Tran Minh

RATTI-tutkimusverkoston kautta mukaan on ilmoittautunut Ercan Celikkayalar, Satadiag / Satakunnan sairaanhoitopiiri

Työryhmä aloittaa toimintansa alkuvuodesta 2022 ja siihen voi ilmoittautua lähettämällä viestin katri.hameen-anttila@fimea.fi. Työryhmä on avoin, joten ilmoittautua voi milloin vain ja mukaan pääsee aina.

Resurssit

Työryhmätoiminnan alkuvaiheessa tärkein resurssi on potilaiden ja asiantuntijoiden aikaresurssi (työryhmäkokouksiin valmistautuminen ja osallistuminen, mahdollisten materiaalien työstäminen erikseen sovitun työjaon mukaan).

Selvitetään mahdollisuus korvata ajankäyttö ja matkakustannukset mukana oleville potilaille. Ammattilaiset ja potilasjärjestöjen edustajat osallistuvat toimintaan työajallaan.

Mahdollisia resursseja vaativia toimintoja työn edetessä voivat esimerkiksi olla viestintä- / koulutusmateriaalin tuottaminen sekä erilaisten seminaari- ja koulutustilaisuuksien järjestäminen (tilavaraukset, tarjoilut, webinaarikustannukset, esityspalkkiot). Näiden kustannusten kattamisesta sovitaan erikseen osallistuvien organisaatioiden kesken.

Aikataulu

Työryhmä aloittaa toimintansa alkuvuodesta 2022. Työryhmän on tarkoitus olla toiminnassa ainakin Lääkeinformaatioverkoston nykyisen toimintakauden ajan 2021–2023, mahdollisesti pidempään.

Seuranta

Liite 1.

Kehittämiprojektin työn etenemistä ja konkreettisia toimenpiteitä seurataan osana Tutkimus ja seuranta -työryhmän toimintaa (toimintasuunnitelma -taulukkoa hyödyntäen) ja raportoidaan kauden 2021–2023 toimintakertomuksessa.

Hyödyntäminen, vaikuttavuus ja viestintä

Pitkän aikavälin tavoite: Kehittämiprojektin avulla potilaiden osallisuus rationaalisen lääkehoidon, lääkeinformaation ja lääkitysturvallisuuden tutkimuksissa lisääntyy. Tämän myötä tutkimusten tavoitteet, menetelmät ja tulosten hyödynnettävyys paranevat.

Lyhyen aikavälin tavoite: Tutkijat tunnistavat tarpeen ottaa potilaita mukaan tutkimusryhmään tutkimuksen suunnittelusta lähtien ja vähitellen potilaiden osallistuminen tutkimushankkeissa lisääntyy. Potilaiden tietoisuus rationaalisen lääkehoidon tutkimuksista ja mahdollisuuksista osallistua niihin lisääntyy.

Viestintä eri kohderyhmille (tutkijat, potilaat, potilasjärjestöt, lääkealan toimijat) potilaiden osallisuudesta rationaalisen lääkehoidon tutkimuksissa on yksi konkreettinen asia, johon työryhmä lähtee pohtimaan toimenpiteitä.

Lisätietoja

[EUPATI Suomi](#)

[Rationaalisen lääkehoidon tutkimusverkosto RATTI](#)

Aiepaperi toimitetaan täytettynä koordinaatioryhmän sihteerille (paivi.kiviranta@fimea.fi)
Aiepaperin hyväksyntä Lääkeinformaatioverkoston koordinaatioryhmässä oikeuttaa
Lääkeinformaatioverkoston logon ja sloganin käyttöön.